

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 62 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach szkół i rodzajach placówek, uwzględniając w szczególności kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danej szkole lub placówce, przygotowanie w zakresie zarządzania, ocenę pracy i spełnianie warunków zdrowotnych do zajmowania stanowiska kierowniczego.

Powyższe upoważnienie realizuje obecnie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole podstawowej, publicznej szkole ponadpodstawowej oraz publicznej placówce (Dz. U. z 2021 r. poz. 1449), zwane dalej „rozporządzeniem”.

Potrzeba nowelizacji rozporządzenia wynika z konieczności dostosowania przepisów rozporządzenia do zmian wprowadzonych w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, z późn. zm.), na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1730), polegających na zmniejszeniu liczby stopni awansu zawodowego nauczycieli przez likwidację stopnia nauczyciela stażysty i stopnia nauczyciela kontraktowego oraz zastąpieniu oceny dorobku zawodowego za okres stażu oceną pracy.

W związku z powyższym, projekt rozporządzenia przewiduje uchylenie przepisów umożliwiających zajmowanie przez nauczyciela kontraktowego stanowiska kierownika szkoły polskiej (z dniem 14 października 2022 r. kierownicy szkół polskich stali się dyrektorami szkół polskich na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą; Dz. U. poz. 2097), wicedyrektora i innego stanowiska kierowniczego w publicznym przedszkolu, publicznej szkole lub placówce oraz zespole publicznych przedszkoli, szkół lub placówek, a także wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie bowiem z art. 9a ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, od dnia 1 września 2022 r. w systemie awansu zawodowego nauczycieli nie funkcjonuje już

stopień nauczyciela kontraktowego (obecnie funkcjonują dwa stopnie awansu zawodowego, tj. nauczyciel mianowany i nauczyciel dyplomowany). Zatem, zgodnie z projektem rozporządzenia stanowisko:

- 1) dyrektora szkoły polskiej,
- 2) wicedyrektora lub kierownicze inne niż wymienione w § 1–9 i § 10 rozporządzenia w publicznym przedszkolu, publicznej szkole i placówce oraz zespole publicznych przedszkoli, szkół lub placówek,
- 3) wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej

– będzie mógł zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, a nie – jak dotychczas – nauczyciel kontraktowy, mianowany lub dyplomowany (§ 1 pkt 2, pkt 3 lit. a tiret pierwsze i lit. b, pkt 4 lit. a tiret pierwsze i lit. b oraz pkt 5 lit. a projektu rozporządzenia dot. § 5 ust. 1 i 2, § 8 ust. 1 i 2, § 9 ust. 1 i 2 oraz § 11 rozporządzenia).

Konsekwencją zmian wprowadzonych do ustawy – Karta Nauczyciela jest również uchylenie przepisów przewidujących obowiązek posiadania przez nauczyciela zajmującego stanowisko dyrektora, wicedyrektora i inne stanowisko kierownicze w publicznym przedszkolu, publicznej szkole lub placówce oraz zespole publicznych przedszkoli, szkół lub placówek, a także stanowisko dyrektora i wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej pozytywnej oceny dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku odpowiednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora albo przed powierzeniem stanowiska dyrektora, wicedyrektora i innego stanowiska kierowniczego.

W związku z powyższym projekt rozporządzenia przewiduje, że stanowisko:

- 1) dyrektora, wicedyrektora i stanowisko kierownicze inne niż wymienione w § 1–9 i § 10 rozporządzenia w publicznym przedszkolu, publicznej szkole lub placówce oraz zespole publicznych przedszkoli, szkół lub placówek,
- 2) dyrektora i wicedyrektora publicznej szkoły oraz zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej

– będzie mógł zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który uzyskał co najmniej bardzo dobrą ocenę pracy w okresie ostatnich pięciu lat pracy albo w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich czterech lat pracy w uczelni,

przed odpowiednio przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora albo przed powierzeniem stanowiska dyrektora, wicedyrektora i innego stanowiska kierowniczego (§ 1 pkt 1, pkt 3 lit. a tiret drugie, pkt 4 lit. a tiret drugie, pkt 5 lit. b projektu rozporządzenia dot. § 1 pkt 4, § 8 ust. 1 pkt 2, § 9 ust. 1 pkt 2 oraz § 11 pkt 3 rozporządzenia).

W konsekwencji uchylenia przepisów dotyczących pozytywnej oceny dorobku zawodowego konieczna stała się również zmiana § 12 rozporządzenia (§ 1 pkt 6 projektu rozporządzenia).

Potrzeba nowelizacji rozporządzenia wynika także z konieczności określenia wymagań niezbędnych do zajmowania stanowiska wicedyrektora szkoły polskiej (§ 1 pkt 2 dot. § 5 rozporządzenia). Stanowisko wicedyrektora szkoły polskiej będzie mogło być utworzone w szkole polskiej, w której zorganizowano co najmniej jeden oddział dziecięcy dla dzieci od 3 do 6 lat, umożliwiający naukę w języku polskim, zgodnie z programem nauki i planem nauczania dla oddziałów dziecięcych, o którym mowa w art. 25a ustawy. Możliwość utworzenia ww. stanowiska jest przewidziana w procedowanym obecnie projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (ww. projekt rozporządzenia zawierający regulację umożliwiającą tworzenie stanowiska wicedyrektora szkoły polskiej został skierowany do uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych). Jednoczesne procedowanie zmian w obu rozporządzeniach zapewni spójność przepisów tych rozporządzeń.

Zgodnie z projektem rozporządzenia, stanowisko wicedyrektora szkoły polskiej będzie mógł zajmować nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który spełnia łącznie następujące wymagania:

- 1) posiada wykształcenie wyższe i tytuł zawodowy magister, magister inżynier lub równorzędny, oraz przygotowanie pedagogiczne;
- 2) ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkołami polskimi, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 80 godzin;
- 3) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego, odpowiadającą co najmniej poziomowi biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy;
- 4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 5–11 rozporządzenia.

Wyżej wskazane stanowisko będzie mógł zajmować również nauczyciel mianowany lub dyplomowany, który:

- 1) ukończył kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkołami polskimi, organizowany na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin, oraz
- 2) posiada wykształcenie wyższe i tytuł zawodowy magister, magister inżynier lub równorzędny, oraz przygotowanie pedagogiczne oraz
- 3) posiada znajomość języka kraju pobytu lub języka angielskiego, odpowiadającą co najmniej poziomowi biegłości językowej B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz
- 4) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 2 i 5–11 rozporządzenia.

Wymagania te są tożsame z wymaganiami niezbędnymi do zajmowania stanowiska dyrektora szkoły polskiej.

Mając na względzie, że od dnia 1 września 2022 r. w systemie awansu zawodowego nie jest już przewidziany stopień nauczyciela kontraktowego, a nauczyciele, którzy do dnia 31 sierpnia 2022 r. uzyskali ten stopień, lecz do tego dnia nie uzyskali stopnia nauczyciela mianowanego, mogą ubiegać się o stopień nauczyciela mianowanego według dotychczasowych przepisów, nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2027 r., w § 2 projektu rozporządzenia zawarto przepisy przejściowe, zgodnie z którymi do dnia 31 sierpnia 2027 r., stanowisko:

- 1) dyrektora i wicedyrektora szkoły polskiej,
- 2) wicedyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły i placówki oraz zespołu publicznych przedszkoli, szkół lub placówek, publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) kierownicze inne niż wymienione w § 1–9 i § 10 rozporządzenia w publicznym przedszkolu, publicznej szkole i placówce oraz zespole publicznych przedszkoli, szkół lub placówek

– będzie mógł zajmować również nauczyciel, który uzyskał stopień nauczyciela kontraktowego przed dniem 1 września 2022 r. oraz spełnia pozostałe niezbędne wymagania określone w rozporządzeniu.

Ponadto z uwagi na to, że z dniem 1 września 2022 r. weszły w życie zmiany w zakresie awansu zawodowego nauczycieli polegające na odstąpieniu od dokonywania oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu oraz przepisy przejściowe, które umożliwiają określonym grupom nauczycieli ubieganie się o kolejny stopień awansu zawodowego na dotychczasowych zasadach, w projekcie rozporządzenia przewidziano również przepisy

przejściowe, zgodnie z którymi do dnia 31 sierpnia 2027 r. za spełnienie wymogu uzyskania co najmniej bardzo dobrej oceny pracy w okresie ostatnich pięciu lat pracy będzie uznawane:

- 1) w przypadku stanowiska dyrektora publicznego przedszkola, publicznej szkoły, placówki oraz zespołu publicznych przedszkoli, szkół lub placówek, a także publicznej szkoły i zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej – również uzyskanie pozytywnej oceny dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora albo przed powierzeniem stanowiska dyrektora w przypadku, o którym mowa w art. 63 ust. 11 ustawy, jeżeli nie przeprowadzono konkursu, i w przypadku, o którym mowa w art. 63 ust. 12 ustawy (§ 2 ust. 2 pkt 1 projektu rozporządzenia);
- 2) w przypadku stanowiska wicedyrektora lub stanowiska kierowniczego innego niż wymienione w § 1–9 i § 10 rozporządzenia w publicznym przedszkolu, publicznej szkole i placówce oraz zespole publicznych przedszkoli, szkół lub placówek, a także wicedyrektora publicznej szkoły lub zespołu publicznych szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej – również uzyskanie pozytywnej oceny dorobku zawodowego w okresie ostatniego roku przed powierzeniem stanowiska wicedyrektora lub stanowiska kierowniczego (§ 2 ust. 2 pkt 2 projektu rozporządzenia).

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia w terminie niezapewniającym czternastodniowego *vacatio legis* jest podyktowane koniecznością pilnego dostosowania wymagań niezbędnych do zajmowania stanowiska dyrektora, wicedyrektora oraz innego stanowiska kierowniczego w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty do zmian wprowadzonych z dniem 1 września 2022 r. w ustawie – Karta Nauczyciela w zakresie awansu zawodowego nauczycieli. Proponowane rozwiązanie dotyczące terminu wejścia w życie rozporządzenia z dniem następującym po dniu ogłoszenia jest dopuszczalne

z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w nim norm prawnych.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.